

MINISZTERELNÖKSÉG

DR. SEMJÉN ZSOLT
miniszterelnök-helyettes

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	III/742-8/2019
Érkezett:	2019 JÚL 01.
Példány:	1
Melléklet:	0 db
Kezelőiroda:	ju

I-2/ME/363/2/2019
Hiv. szám: III/742-5/2019

Tárgy: Válaszlevél az Alkotmánybíróság III/742-5/2019 sz. megkeresésére

Tisztelt Alkotmánybíróság!

[REDACTED] előadó alkotmánybíró úr levelét, amelyben a Tisztelt Alkotmánybíróság fenti számú, a Magyarországon honos nemzetiségek nyelvhasználatának a polgári és közigazgatási bírósági eljárásokban történő érvényesülése tárgyában meghozott végzését közli, köszönettel megkaptam, s az abban foglalt kérdések vonatkozásában az alábbiakról tájékoztatom a Tisztelt Alkotmánybíróságot.

A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 36. § (2) bekezdés a) és c) pontjai alapján a miniszterelnök általános helyettese a nemzetiségpolitikáért való felelőssége keretében felel a Kormány nemzetiségpolitikájának kialakításáért és felügyeli a Strasbourgban, 1992. november 5-én létrehozott Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájában (a továbbiakban: Karta) foglaltak teljesítését, valamint az ugyancsak Strasbourgban 1995. február 1-jén létrehozott, a nemzeti kisebbségek védelméről szóló Keretegyezményben foglaltak teljesítését.

Az Országgyűlés a Kartát a Strasbourgban, 1992. november 5-én létrehozott Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájának kihirdetéséről szóló 1999. évi XL. törvénnyel hirdette ki, aminek eredményeképpen a fakultatívan vállalható kötelezettségeket tartalmazó jegyzék tartalma a magyar jogrendszer részévé vált.

Magyarország hat - horvát, német, román, szerb, szlovák, szlovén - nemzetiség nyelvének védelmét vállalta, illetve ehhez csatlakozott később a romani és a beás.

A vállalt kötelezettségekből látható, hogy Magyarország a polgári és közigazgatási bírósági eljárásokban megengedi, hogy amennyiben egy peres félnek személyesen kell megjelennie a bíróság/igazságszolgáltatási szerv előtt, úgy ott saját

regionális vagy kisebbségi nyelvét használja anélkül, hogy az számára külön költséget jelentsen [Karta 9. cikk (1) bekezdés b) és c) pontjának ii) alpontjai], továbbá a büntetőeljárásokban garantálja a vádlott jogát, hogy saját regionális vagy kisebbségi nyelvét használja [Karta 9. cikk (1) bekezdés a) pontjának ii) alpontja].

Mindemellett az is látható, hogy Magyarország kifejezetten nem vállalt arra kötelezettséget, hogy az egyik fél kérésére a *teljes* eljárást regionális vagy kisebbségi nyelven folytassák le [Karta 9. cikk (1) bekezdés a), b) és c) pontjának i) alpontjai].

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Njtv.) 1. melléklete határozza meg a Magyarországon elismert nemzetiségek körét, amely alapján nemzetiségnek minősül: *a bolgár, a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a roma, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és az ukrán.*

A Karta Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeit rögzíti, rendelkezései az Njtv. hatálya alá tartozó nemzetiségek körénél szűkebb személyi körnek biztosítják a nemzetiségi nyelvhasználatot.

Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) XXIX. cikk (1) bekezdése értelmében a Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználathoz. A polgári- és büntető-, valamint közigazgatási eljárások vonatkozásában az Njtv. nem tartalmaz részletes nyelvhasználati rendelkezéseket, az 5. § (2) bekezdése az anyanyelv használatát a vonatkozó eljárásjogi törvényekben rendeli biztosítani. Mindezekre tekintettel a nemzetiségi nyelvhasználati jogok gyakorlati alkalmazását az Alaptörvény XXIX. cikke keretei között, az Njtv. rendelkezéseinek alapul vételével, továbbá a Karta alapján tett magyar vállalatok figyelembevételével szükséges az ágazati eljárási kódexekben – az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvényben (a továbbiakban: Ákr.), a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényben (a továbbiakban: Be.), valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényben (a továbbiakban: Pp.) – kialakítani.

A Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: Bíróság) az Alaptörvénybe ütközés indokául elsődlegesen az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését jelöli meg, amely szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

A *közigazgatási hatósági eljárásokra* vonatkozó nyelvhasználati szabályokat az Njtv. 5. § (2) bekezdése alapján az Ákr. 20. §-a határozza meg. E § (3) bekezdése alapján a nemzetiségi szervezet nevében eljáró személy, valamint az a természetes személy, aki az Njtv. hatálya alá tartozik, a hatóságnál használhatja nemzetiségi nyelvét. A nemzetiségi nyelven benyújtott kérelem tárgyában hozott magyar nyelvű döntést a hatóság az ügyfél kérésére a kérelemben használt nyelvre lefordítja.

A *büntetőeljárásokra* vonatkozó nyelvhasználati szabályokat az Njtv. 5. § (2) bekezdése alapján a Be. 8. §-a határozza meg. E § alapján a büntetőeljárás nyelve a magyar, a Magyarországon élő, törvényben elismert nemzetiségek tagjai a büntetőeljárásban a nemzetiségi anyanyelvüket használhatják. Senkit nem érhet

hátrány amiatt, hogy a magyar nyelvet nem ismeri, a büntetőeljárásban mindenki jogosult az anyanyelvét használni.

Mindezek alapján, álláspontom szerint az Ákr., valamint a Be. szabályozása a nyelvhasználat tekintetében semmiféle különbséget nem tesz az Njtv. által Magyarországon elismert nemzetiségek között, a Bíróság által jelzett Alaptörvényellenesség az Ákr. vonatkozásában, továbbá a Be.-ben nem áll fenn.

A Pp. 113. §-a szabályozza a nyelvhasználatot a *polgári és a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság eljárásában*. A 113. § (3) bekezdése alapján a bírósági eljárásban szóban mindenki jogosult anyanyelvét, nemzetközi egyezményben meghatározott körben pedig regionális vagy nemzetiségi nyelvét használni, azzal, hogy a 113. §-ban foglalt jogok érvényesülése érdekében vagy egyébként a Pp. nyelvhasználattal kapcsolatos rendelkezése értelmében, a 61. § (1) bekezdése alapján tolmács (vagy jelnyelvi tolmács), illetve fordító kirendelésére kerül sor.

A Pp. 79. § (8) bekezdése alapján az állam előlegezi a jogszabályban meghatározott és azt a költséget, amelynek előlegezésére a fél jogszabály, az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés rendelkezése, továbbá költségkezdvezmény folytán nem köteles.

A törvény kifejezésre juttatja, hogy önmagában a magyar nyelvtől eltérő nyelv használatának jogához nem párosul automatikusan a tolmács díjára vonatkozó előlegezési mentesség, csak akkor, ha azt nemzetközi egyezmény írja elő. Mindezek alapján – a Karta által tett kötelezettségvállalásokra tekintettel – a tolmács, illetve fordító költsége nem ró anyagi terhet a félre, a költségeket az állam előlegezi és viseli.

Magyarország és Ukrajna között kötött nemzetközi szerződések tényleges szabályt nem tartalmaznak az ukrán/ruszin nyelv használata vonatkozásában, így a Pp. 113. §-a – végső soron – a Karta alkalmazását írja elő.

Mindezek alapján a regionális vagy nemzetiségi nyelvek használatára vonatkozó szabályok a Pp. szerinti eljárásokban nemzetiségenként – attól függően, hogy a Karta tartalmaz-e vállalást az adott nyelv vonatkozásában – eltérőek lehetnek.

Budapest, 2019. június „...”

Tisztelettel:

